

AKTUALNO Vprašanje

Gospodarske organizacije se morajo čimprej lotiti izdelave svojim potrebam in prilikam prilagojenega tarifnega sistema. Seveda pa bo moral biti ta opri na objektivne osnove. Gleda na to nalogu bo treba najprej seznaniti celoten kolektiv podjetja z načeli nove delfitve dohodka, načeli tarifne politike in predvsem z značajem v vsebino osebnih dohodkov delavcev. Če ob taki temeljni pripravi vsega kolektiva se bo možno lotiti:

— proučevanja tarifnih razmerij med posameznimi delovnimi mesji in dolo-

čanja tarifnih postavk, kot meril za ugotavljanje osebnih dohodkov, ob uporabi objektivnega sistema (pravilno opravljena analitična ocena delovnih mest bo lahko služila kot metoda znanstvene organizacije dela, poleg drugega tudi za objektivizirano ugotavljanje tarifnih razmerij med delovnimi mestimi);

— ugotavljanja problemov sistema norm v podjetju, gde na to, da mora biti tudi norma objektivna in realna osnova za ugotavljanje osebnega dohodka;

— proučevanje premijskih kriterijev in določanje takih premijskih osnov,

ob katerih bo moč popraviti do sedaj ugočovljene slabosti in pomanjkljivosti premijskega sistema v podjetju;

— proučevanje ostalih osnov za ugotavljanje osebnih dohodkov delavcev, po izvršenem obračunu po preje navedenih osnovah. Te pa bo delavski svet lahko vezal na izpolnitve dolochenih pogojev. Gotovo pa je, da nagrade, pridostni dodatki, bilančnine in podobne morejo predstavljati objektivnih meril za ugotavljanje osebnih dohodkov po obračunu po prejšnjih osnovah.

C. B.

AKTUALNO Vprašanje

Žreb je odločil

V pondeljek zvečer so Radovljčane obiskali novinarji »Glasa Gorenjske«. Na novinarskem večeru so poslušalcem v obliki razgovora, članka in fotografije posredovali problematiko z njihovega področja kot vedno pa so tudi to pot za veselo razpoloženje poskrbeli Lipe Revše, Ahačičev kvintet in tudi oča s Kranom; zlasti privlačno pa je bilo tekmovanje mladinskih ekip, ki so odgovarjale na vprašanja z najrazličnejšimi področji. Prav gotovo pa je bilo okrog 500 poslušalcev najbolj nestrpnih takrat, ko je mali Aleš Orel vlekel listke z naslovni naročnik »Glasa Gorenjske« in ko je žreb odločal, kdo bo dobil nagrado. Potegnil je 78 listkov, kdo pa so srečni dobitniki, berite na 7. strani.

Glas Gorenjske

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO XI. ST. 22 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 21. MARCA 1958

Še zadnje vsebinske in organizacijske priprave

V nedeljo vsi na volišča

STEVILNA PREDVOLILNA ZBOROVANJA SO ZA NAMI — V NEDELJO VSI NA VOLITVE V REPUBLIKI IN ZVEZNI ZBOR — NA 304 VOLIŠČIH NASEGA OKRAJA BODO VOLIVCI IZMED 47 KANDIDATOV IZVOLILI 25 POSLANCEV — POSLANCE V REPUBLIKI IN ZVEZNI ZBOR PROIZVJALCEV BODO VOLILI OBČINSKI OZIROMA OKRAJNI ZBORI PROIZVJALCEV V PRIHODNJEM TEDNU

Zivahnna predvolilna dejavnost po vsej Gorenjski, ki se je povzpelna do vrhunca v nedeljo, 16. marca, s številnimi predvolilnimi zborovanji, je v glavnem končana. Zadnja večja zborovanja so bila v sredo v Poljanski dolini in še nekaj. Dnevi pred zadnjim odločitvijo volivcev, ko bodo tajno v svobodno izbirali kandidate, za katere se bodo odločili, so na zunaj bolj tisti. V nedeljo pa bodo oživelva volišča. Delovni ljudje bodo ponovno potrdili pravilnost prehajene poti, pokazali svojo pripadnost in pripravljenost za daljnje napore v gradnji naše države, soglasno pripravljenost za nadaljnji boj in delo za boljšo sedanost in bodočnost.

Za nedeljske volitve so pripravljena v našem okraju 304 volišča. Za pripravo teh volišč so služili v glavnem izkušnje iz jesenskih volitev v ljudske obdorce. Vendar so v nekaterih občinah postavili več volišč, da

bijih približali volivcem in da ne bi bilo gneče. Najmanj volivcev, in sicer samo 47, bo na volišču v Bohinjski Beli, največ pa na enem od volišč v Kranju, kjer spisek volilnih upravičencev obsega 400 imen. V slopošnem pa število volivcev suče okrog 100 do 150 na posamezno volišče.

Na vsakem volišču bosta dva odbora, dve mihi, kjer se bodo volivci predstavili, dvigali glavnovice in volili. Poseben volilni odbor bo za volitve v Zvezni zbor, drugi pa za volitve v Republiški zbor. Posebni instruktorji so v sredo končali z zadnjimi, nazornimi pojasnjevanjami, kako naj potekajo volitve in seznanjali volilne odbore z vsemi zahtevami zakona, da ne bi prišlo do kršitve svoboščin ali kakih drugih nepravilnosti.

Razen posebnih izjem bodo volitve v nedeljo od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Da bodo volilni odbori iz vsakega volišča lahko oddajali med dnevom potek volitve, bo v nedeljo povsod telefonska služba. Do oddaljenih volišč, kjer ni telefona niti drugih prometnih sredstev, so organizirali posebne kurirske službe.

Za Republiški in Zvezni zbor bodo v nedeljo volivci izvolili 13 poslancev. Kandidatov za ta dva organa pa je 18, tako da imajo volivci v 5. volilnih okrajih možnost izbiri med kandidati.

Toda z nedeljskimi volitvami bo izvoljena še polovica Republike in Zvezne skupščine. Zbore proizvajalcev v te organe, ki so drugi del skupščine, pa

bodo volili zbori proizvajalcev občin in okraja. Tako bodo v torku, 25. t. m. občinski zbori proizvajalcev volili poslance iz skupine industrije, obrti in trgovine za Republiški zbor. V sredo, 26. marca bo okrajni zbor proizvajalcev volil poslance iz skupine industrije in kmetijstva za Zvezni zbor proizvajalcev. V petek pa bodo volili poslance iz skupine kmetijstva za Republiški zbor proizvajalcev. Skupno bo v našem okraju izvoljeno 25 poslancev od 47 kandidatov, kolikor jih je predlaganih.

Glavne neposredne volitve vseh volivcev naše države so torej v nedeljo. Zato nedeljske volitve povsod pripravljajo z velikim zanosom. Mladinske in druge organizacije v mnogih krajih tekmujejo, katero volišče bo lepoščeno, katero naselje bo imelo svečanejšo podobo itd. Marsikje pa hočejo izraziti svojo pripadnost naši socialistični ureditvi ne le z volitvami in zastavami in pesmijo, marveč tudi z delovnimi akcijami. Tako je protostoljno gasilsko društvo iz Koprice pri Kranju pripravilo protostoljno delo za obnovo gasilskega doma, ki je tam zelo potreben. Volivci bodo prišli na volitve z orodjem in vozovi, po volitvah pa bodo takoj odšli k letu, ki so ga tamoznji kmetje darovali za gasilski dom.

K. M.

Na torkovem zasedanju je Okrajni ljudski odbor Kranj sprejel družbeni plan in proračun za leto 1958. Obrazložitev plana in proračuna je podal predsednik Sveta za družbeni plan in finance Pavle Tolar. Po podanem ekspozemu sta imela oba zborna ločeni seji, na zaključku pa z popot skupno sejo za vskladitev teksta obeh predlogov. Zaradi nekaterih nekoristnih amandmajev k predlaganemu družbenemu planu se je razprava zavlekla predvsem v okrajnem zboru, zaradi česar je le-ta podaljšal zasedanje skoraj za tri ure.

V preteklem letu je gospodarstvo kranjskega okraja doseglo velik napredok. V primerjavi z letom 1957 je porast obseg proizvodnje v industriji za 12,7 %, v kmetijstvu za 4,2 %, v gozdarstvu za 19,6 %, storitve v gradbeništvu so se povečale za 42,9 %, v cestnem prometu za 153,7 %, blagovni promet v gozdninu se je povečal za 15,5 %, v trgovini za 18,7 % itd. Izvoz industrijskih izdelkov je v primerjavi z letom 1956 porasel za 29,4 %. Tako se je narodni dohodek v povprečju dvignil za 7,7 % od ostvarejnjega narodnega dohodka v letu 1956.

Delež gospodarskih investicij v skupnih investicijah se je od leta 1956 od 81,6 % v letu 1957 zmanjšal na 72,8 %, istočasno pa se je delež negospodarskih investicij povečal od 18,4 % na 27,2 %. Na eni strani je torej značilno zboljšanje strukture investicij za družbeni standard, medtem ko so tudi gospodarske investicije na drugi strani bile predvsem uporabljene v industriji za izpopolnitve kapacitet in obnovne opreme, tako da poimeni leta 1957 pomemben začetek intenzivne rekonstrukcije industrije.

Okraini družbeni plan skuša v predlaganih oblikah konkretizirati vse osnovne gospodarsko-politične smernice zveznega in republiškega družbenega plana ter daje poudarek nadaljnemu povečanju industrijske, kmetijske in gozdarske proizvodnje predvsem na podlagi večje produktivnosti dela. Posebno pozornost posveča kmetijstvu, ki je bilo v primeru z industrijo dolej zapostavljeno. V letošnjem planu se predvideva nadaljnje povečanje obsega industrijske proizvodnje za 5,3 %. Najbolj naj bi se povečala proizvodnja v kovinski industriji, in sicer za 12,7 %, medtem ko je lansko leto zabeležila največji porast kemične industrije, in sicer 28,6 % napram letu 1956.

V kmetijstvu so pomemben uspeh zabeležila kmetijska pot. (Nadaljevanje na 3. str.)

Okraini družbeni plan in proračun sprejeta

Razprava o razdelitvi, premalo pa o ustvarjanju sredstev

Na torkovem zasedanju je Okrajni ljudski odbor Kranj sprejel družbeni plan in proračun za leto 1958. Obrazložitev plana in proračuna je podal predsednik Sveta za družbeni plan in finance Pavle Tolar. Po podanem ekspozemu sta imela oba zborna ločeni seji, na zaključku pa z popot skupno sejo za vskladitev teksta obeh predlogov. Zaradi nekaterih nekoristnih amandmajev k predlaganemu družbenemu planu se je razprava zavlekla predvsem v okrajnem zboru, zaradi česar je le-ta podaljšal zasedanje skoraj za tri ure.

Organizacije LMS v Škofiji Loka so napovedale medsebojno tekmovanje v tem, katero volišče bo v nedeljo najlepše okrašeno z zastavami, gesli in cvetjem.

Podobno tekmovanje med mlađinskimi, pa tudi med organizacijami SZDL in drugimi, je skoraj po vseh občinah. Občinski odbor na Bledu je tekmovanje podpril celo z razpisanimi nagradami. Posebna komisija bo obiskala vsa volišča v občini in ocenila okrasitev in ureditev volišča ter določila zmagovalce, ki bodo prejeli nagrade od 1000 do 3000 dinarjev.

Razen krasitve volišč so mnoge politične in množične organizacije prevzele obveznost, da bodo po-

magale pri organizaciji volitve, pri poročevalski službi in podobno. Tako je mladina v Poljanskem dolini prevzela prenos poročil iz oddaljenih vasi oziora volišč, kjer ni telefona niti drugih prometnih zvez. To velja za volišča v Trebinju, Lučah, Leskovici in drugod.

Politični štabi, ki so pri vseh občinskem pa tudi krajevnih odborih za pomoč pri volitvah, pa

so v mnogih krajih napovedali tekmovanje v tem, kje bo udeležba največja, kje bo najmanj neveljavnih glasovnic, kje bodo najprej stodostotno zaključili volitve itd.

K. M.

magale pri organizaciji volitve, pri poročevalski službi in podobno. Tako je mladina v Poljanskem dolini prevzela prenos poročil iz oddaljenih vasi oziora volišč, kjer ni telefona niti drugih prometnih zvez. To velja za volišča v Trebinju, Lučah, Leskovici in drugod.

Politični štabi, ki so pri vseh občinskem pa tudi krajevnih odborih za pomoč pri volitvah, pa

so v mnogih krajih napovedali tekmovanje v tem, kje bo udeležba največja, kje bo najmanj neveljavnih glasovnic, kje bodo najprej stodostotno zaključili volitve itd.

K. M.

PREDVOLILNI RAZGOVOR

Zaščita žene delavke v praksi

Novi zakon o delovnih odnosih predvideva večjo zaščito zaposlene žene. Pri uresničevanju tega zakona pa je mnogo težav. O teh se govorile tudi nekatere poslane skupne kandidatke, ki smo jih obiskali.

Zakon, ki že velja, podaljšuje čas porodniškega dopusta na 105 dni, žena ima pravico do 4-urne dela do 6 mesecev po porodu, da lahko hraní otroka, dalje predpoveje zakon premestitev v drug kraj matere, ki ima otroka izpod 7 let starosti, prepoveduje nekatera težka in neprimerna delovna mesta za ženo, zabranjuje nadurino delo žena, ne dopušča nočnega dela in drugo. Vse te izpopolnitve imajo namen, da zavarujejo delavke kot ženo in mater in ji omogočijo, da se po opravljenem delu v prizočnosti lahko čim bolj posveti tudi vzgoji otrok in družini.

V našem okraju je zaposleno približno 17.600 žena oziora 39 odstotkov vseh zaposlenih, zato je zaščita teh žena še posebej važna. »Pri uresničevanju zakona bodo

težave. Kako naj se da 4-urno zaposlitev ženi na osamljenem delovnem mestu, kot je na primer poštna uradnica na vasi, učiteljica na enoddelčni šoli ali žena, kjer je eno samo delovno mesto? Novi zakon izredno poudarja zaščito žene in tudi mladine, kar ni nikjer drugod v svetu. Toda za uresničenje teh zadev bo potrebno še marsikaj raztolmačiti in prilagoditi pogrom ter možnostim, nam je med drugim dejala Rome Dragica, kandidatka za Zvezni zbor proizvajalcev Ljudske skupščine Jugoslavije.

Milka Kovač, delavka v »Tiskarnini«, ki kandidira v Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine Slovenije, pravi:

»Po konvenciji, ki so jo predstavniki naše države podpisali, bi morali ukiniti nočno delo za žene. Toda v praksi je to še nemogoče, zlasti v predilnicah, ki so ozko grlo tekstilne industrije pri nas. Zdaj pa so predvidene rekonstrukcije tudi v tekstilni industriji. Toda javljajo se težnje, da bi se sredstva za rekonstruk-

cijsko ne usmerjala v to, da bi se odpravilo ozko grlo predilnic, s čemer bi bilo moč odpraviti tudi nočne izmenje, kjer delajo pretežno žene, marveč se veliko govorii o rekonstrukcijah tkalnic oziora o povečanju zmogljivosti spletov.«

Frančka Droč, kandidatka za Republiški zbor proizvajalcev, ki je zaposlena v »Savis«, pa je govorila o dopustih in o delovnih mestih za žene.

»Dopuste smo planirali že lani in skušali ženam pomagati tako pri porodniških kot tudi pri letnih dopustih. Pri tem ni bilo posebnih težav. Važnejše pa je to, da se navadno neha vsa zaščita žene tedaj, ko gre na tovarne. Ženo, ki gre na dopust, čaka navadno doma urejevanje stanovanja, šivanje in krpanje, ki se je nakopilo. Zato smo že lani skušali čim več žena odpraviti na pravi dopust izven doma, kjer naj bi se odpocile. Precej smo dosegli s tem, da smo jim nudili oskrbo po nižji ceni (200 din) v Crikvenici.«

K. M.

Zbor kranjske mladine

V nabiču polni dvorani »Storžič« v Kranju je bilo v sredo predvolilno zborovanje srednjesolske mladine. Govorila sta član CK LMS tovarši Tone Poljšak in poslanski kandidat tov. prof. Smilja Gostiševa.

TEŽNI PO SVETU

Velikemu predvolilnemu zborovanju, ki je bilo v nedeljo v Beogradu, in na katerem je govoril predsednik republike ter poslanski kandidat za Zvezni zbor ljudske skupščine Josip Broz-Tito, je prisostvovalo nad 300.000 Beograjanov.

Poveljnik britanskega sredozemškega ladjevja admiral sir Charles Lambe je v nedeljo odpotoval iz Splita, kjer se je mudil na 5-dnevnom uradnem obisku pri poveljniku Jugoslovanske vojne mornarice, admiralu Matu Jerkoviću.

Iz madžarskih mest Vesprema in Diera so se zavlečele v nedeljo umikati nekatere enote sovjetskih čet, ki so razporejene na Madžarskem. Iz Madžarske se bo umaknilo skupno 17.000 vojakov.

Ameriška komisija za atomsko energijo je objavila, da je preteklo soboto eksplodirala v Sovjetiški zvezni nova jedrska bomba. O' njeni eksploziji trdijo, da je bila njena moč manjša, kot jo ima milijon ton tri nitrotoluola.

V ponedeljek je italijanska vlada sklenila, da bodo volitve v zbornico en senat 25. maja. Volilnih upravičencev bo nad 32,5 milijona. Na volitvah bodo sodelovalo v glavnem tri politične grupacije: levica, meščanski center in desnica.

Na Cape Canaveralu so s tridelno raketo tipa »Guard« uspešno izstrelili drugi ameriški umetniški satelit. Predsednik Eisenhower je izjavil, da se je novi umetni satelit usmeril na pot okrog zemlje. Novi satelit, ki tehta poldrugi kilogram, bo krožil okrog zemlje 5 do 10 let.

Italijanska zadružna delegacija, ki se mudi v Beogradu, je v ponedeljek obiskala Glavno zadružno zvezo. Gostje so se predvsem zanimali za socialistično proeprazbo vasi pri nas in vlogo naših kmetijskih zadrug ter za sistem upravljanja zadrug.

Zahodna Nemčija je naročila v ZDA 300 protiletalskih raket tipa »Nike«. Vsaka teh raket velja 25.000 dolarjev in nosi 1000 kg klasičnega razstreliva. Večina raketnih oporišč bo v Porurju.

Na Dunaju je bila v sredo podpisana konvencija o obnovi, čuvanju in vzdrževanju mejnikov na meji med Jugoslavijo in Avstrijo.

V železniškem transportnem podjetju v Beogradu sta bila na svečanem sprejemu pojavljena in nagrajena mladična Miroslav Krunić iz vasi Cerja in Novak Jojić iz Mokre gore, ki sta s svojo pozrtvovano preprečila, da ni prišlo do dveh težkih železniških nesreč.

Policija je v Parizu aretirala nekatere voditelje alžirskega osvobodilnega gibanja. Tudi v Lyonu so v mestnih četrtnih, kjer žive Afričani, aretirali 39 ljudi.

Francoski bombariki in težka artilerija so v sredo posegli v srdite spopade padalcev z alžirskimi osvobodilnimi odredi v bližini Alžira in Constantina. Pomanjkljiva uradna poročila pravijo, da se boji v Alžiriji nadaljujejo z neznanjeno sridstvo.

Ameriška vlada je sprejela predlog ameriškega predstavnika in industrije Norman Winstona, da bi ZDA uradno sodelovalo na mednarodnem velesejmu, ki bo v Moskvi letos avgusta.

V Kanadi so zabeležili, da je bilo v februarju 550.000 brezposelnih. To število je najvišje vse od zadnjih velike gospodarske krize.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNİ UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA STEVILKA 397 — TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 800 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI NOVA NEVARNOST ZA MIR

»Zdaj gre za Indonezijo,« je dejal minulo nedeljo pred stotisoči Beograjanov predsednik Tito. »Ko beremo, kako se razvijajo stvari tam, kdo vse se tam vmešava pod raznimi pretvezami, me vsa ta stvar močno spominja na predigro španske vojne.«

Položaj na 3000 otokih mlade indonezijske republike se je zelo zaostril v zadnjem času. Res da je bilo doslej že več uporov in nemirov na posameznih otokih, toda sedanji je šel najdalj, saj se je spremenil v pravo državljanško vojno.

Vstaja sicer ni zavzela splošnega, vseljudskega obsegata, saj se je uprl samo otok Sumatra. Tod pa biva le osmina vsega indonezijskega prebivalstva in še tu se je spustil zgolj srednji del otoka, medtem ko sta severni in južni del zvezne zveste osrednji vladni v Džakarti. Toda tudi že tak upor vnašne resne motnje v indonezijsko normalno življenje in postavlja deželo v zelo mučen in negotov položaj.

Uporniki, ki bi jim bilo pri srcu zares samo zboljšanje razmer v deželi, prav gotovo ne bi segli po tako drastičnih sredstvih in ne bi razpilihali bratomorne vojne. Čemu so se torej uporniki na Sumatri zatekli k orožju in nasilju? Kdor išče pravi odgovor na to vprašanje, bo moral pogledati globlje v ozadje upora. Tam pa bo našel skrite nit, ki peljejo izven Indo-

nezije, v prestolnice nekaterih velikih sil.

Menda ni bila nikoli skrivnost, da nekatere zahodne države že od vsega začetka gledajo z neprijaznim očesom na razvoj mlade indonezijske republike. Država treh stotisoč otokov se je osvobodila kolonialnega jarma; ni pa se hotela zadovoljiti samo s tem, ampak je tako poiskala lastno pot, neodvisno in samostojno. Pogumno je stopila na lastno stezo in se izognila raznim blokom, ker je uvidela, da bi ji povezava z njimi samo škodovala. Indonezija je poskusila tudi z raznimi oblikami zahodne demokracije, vendar so se te slabo obnesle: deželi so prinesle samo strankarske prepire in razprtje. Predsednik Sukarno se je zato odločil, da tudi v notranjem življenju Indonezija ubere lastno pot.

Na Zahodu so to odločitev sprejeli s ploho zlobnih pripomb. Sukarno pa je brez žolca odvrnil: »Oni nočejo razumeti, da želi Indonezija svojo pot razvoja in svoje demokratične ustanove, ki bi ustrezale indonezijskim pogojem.« Okrog Indonezije so se začele plesiti mreže spletk, tuje časopisje je začelo z gonjo »proti komunistični nevarnosti«, posamezne vidne osebnosti v zahodnih uradnih krogih so zelo nediplomatsko izrazilile mnenje, da je treba »zamenjati sedanjo zakonito indonezijsko vlado. Na sedanjem sestanku paketa SEATO za jugovzhodno Azijo

so trije zunanjí ministri znova náčeli vprašanje Indoneziji. Kaj so sklenili je sicer zavito v temo uradne tajne, vendar pa razgovori prav gotovo niso bili povsem »nedolžni« za sedanjо vlado v Džakarti.

Predsednik Sukarno zato nedavno ni govoril tjedavan, ko je nedavno izjavil: »Dežele, ki sledijo politiki aktivne neodvisnosti, so vedno izpostavljene pritisku velikih sil. Tudi mi smo podvrženi takšnemu pritisku.«

Če uporniki že niso zgolj orodje v rokah tujh sil, pa prav govorijo uživajo njihovo podporo. Uporniki dobivajo orožje iz tujine, dasi gre baje tokrat za »svobodno trgovino z orojem (tudi v tem primeru seveda ostane še nepojasnjeno vprašanje: od kdo upornikom toliko denarja?). Uporniki ponujajo koncesije tujim družbam in stalno potujejo v Singapur in v Manilo, dve glavni oporišči indonezijskih upornikov na tujem.

Spričo takega razvoja vladni v Džakarti ni preostalo drugega, kot da skuša z odločnimi sredstvi zatrepi nevarni upor. Vladne čete so se že izkrcale na Sumatri in prodirajo proti središču upora. Če bi imeli opraviti zgolj z uporniki, bi najbrž bilo vstaje kaj kmalu konec. Tako pa tuje vmešavanje vedno lahko prinese nepriskakovani obrat. Prav to pa je tisto, kar zbuja resno zaskrbljenost in kar ogroža mir v tem delu sveta.

Martin Tomažič

kratko, vendar zanimivo

V OKRAJINI POSREDOVALNICI ZA DELO V KRAJNU LANI ISKALO NASVETE 565 LUDI

Lani je iskalo nasvete v Okrajni posvetovalnici za delo v Kranju 565 oseb, od tega 347 moških in 218 žensk. Tako so lani v posreduvalnici opravili 467 psiholoških pregledov, 89 osebam pa so dali potrebne informacije. Referat za usmerjanje mladine v poklice je mladini nudil lani 45 informacij za nadaljnje šolanje in 480 informacij in nasvetov za uk. Od gospodarskih organizacij je poslala v posreduvalnico po svet največ ljudi »Iskra«, in sicer 102, »Planika« 53, »Špik« Kranj 26, BPT Tržič 2 in »Peko« Tržič enega. Od 467 ljudi, ki je lani iskalo nasvete v okrajni posreduvalnici jih je imelo 14 štiri razrede osnovne šole, 7 višje razrede gimnazije, 5 srednje strokovne in podobne šole, 5 je bilo maturantov in študentov, največ — 436 pa jih je bilo s 4. do 8. razredi osemletke ali z nižjo

gimnazijo. Med svetovanci jih je bilo največ v starosti do 15 let (332 ljudi) in le 15 jih je bilo starejših nad 20 let. Če pogledamo želje mladine, ki je zaključila obvezno 8-letno šolanje, vidimo, da je največ želja za kovinsko stroko (212), za tekstilno 124, gradbeno 38, elektro 57, lesno 59, brivskofrizersko 19, usnjarsko 8, živilsko 21, trgovsko 26, gumarško 2, grafično 2, kemično 1 in poljedelsko 3. Od 1624 je 701 nadaljeval šole, 80 jih je ostalo doma, 176 jih je odšlo v službo, 59 pa jih je ostalo brez odločitve.

OBČNI ZBOR BREZ PREDSEDNIKA IN TAJNIKA ORGANIZACIJE

Pred kratkim je imela osnovna organizacija Rdečega križa Predosje redni letni občni zbor. Živahnata razprava je pokazala, da je organizacija preko leta le živatnica. Zbora se je udeležilo le 15 članov. Izstala sta tudi predsednik in tajnik organizacije. Pohvalili so le podmladek

RK, kot enega najbolj delavnih v kranjski občini. — an

SOS S KREDARICE

V nedeljo so na Alpskem letalskem centru v Lescah ujeli signale s Kredarice. Ti so sporočali, da nujno potrebujejo električni material. Toda kako priti do popolnoma zasnežene Kredarice? Rešitev je bila samo ena — z letalom. Če nekaj časa je iz letališča v Lescah odletelo letalo, ki je nosilo potrebni material. Piloti so ga odvrgli v bližini koče na Kredarici.

»TISKANINA« IMA AVTOBUS

Pred nedavnim so v »Tiskanini« v Kranju kupili svoj prvi avtobus. Avtobus bo v poletnih mesecih vozil delavce v Poreč, razen tega pa bodo tako lahko organizirali marsikščen izlet za delavce ob nedeljah.

KMETIJSKO POSESTVO CERKLJE NA TREH KOMPLEKSIIH

Arondacija cerkljanskega kmetijskega posestva je v glavnem končana. Pri njej je sodelovalo okoli 100 kmetov z okoli 600 do 700 parcelami. Tako je sedaj zemlja kmetijskega posestva združena na treh kompleksi. Kompleks 70 ha, kjer je zemlja od vseh strani obdana z avtomobilsko cesto, bo prav gotovo srce proizvodnje. Drugi arondirani del je na jugovzhodnem delu: Cerkev, kjer je združenih okoli 40 ha orne zemlje. Razen tega pa je posestvu ostal še kompleks zamočvirjenih travnikov. Strokovnjaki menijo, da je to za sedaj najlepši primer opravljene arondacije na Gorenjskem. Pohvalili so le podmladek

OBRAZI IN POJAVI

Za nekatere stvari ni denarja

VOKARJARU SO IZVOLILI DELAVSKI SVET

V soboto so v podjetju »Kovinarji« v Kranju imeli volitve novega delavskoga sveta. Izvolili so 17-članski delavski svet, v katerem je okoli polov. članov mladincev in ena žena. Novi delavski svet se je prvič sestal v sredo. Tokrat so člani iz svoje sredine izvolili predsednika in 7-članski upravni odbor.

STE ČUTILI POTRES?

V sredo, nekaj minut po 5. uri popoldne nas je iznenadal rahel potres. Kot poročajo, je potres zanimal skoraj vse kraje Slovenije, posebno dobro pa smo ga čutili na Gorenjskem. Marsikom je zastal dih in se nekaj časa potem ni mogel umiriti.

Sodeč po poročilih in priporočanju ljudi je bil potres najhujši v okolici Predvora. Tam je tudi prišlo do nesreč. V hlevu pri Balantiču (po domače pri Šlepetinovih) se je zrušil obok in je bil pri tem lažje poškodovan gospodar, ki je bil tedaj v hlevu. Tudi iz Tenetišč, Mlake in okoliških vasi poročajo, da se je zrušilo nekaj dimnikov, da je padal omet s stropov in podobno, vendar večje škode in nesreč menda ni bilo.

K. M.

naša kronika

KANDIDATI SO OBISKALI VOLIVCE

Poslanski kandidat za Zvezni zbor Zveze ljudske skupščine Boris Ziber je v torek zvečer govoril v Železniških, v Selški dolini. Predvolilnega zborovanja se je udeležilo okrog 250 volivcev, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem kandidata. Tovariš Ziber je govoril o uspehih našega, gospodarstva v minulih 4 letih, o nekatere zunanjopolitični vprašanjih in drugem. Minuli torek so bila predvolilna zborovanja še v nekaterih drugih krajih Gorenjske.

Poslanski kandidat za Zvezni zbor v predsednik ObLO Kranj Vinko Hafner je govoril zbranim pripadnikom JLA v Križah, Janko Prezelj, kandidat za Republiški zbor je govoril v Leskovici, zborovanja pa so bila še v Koverju, ki se ga je udeležilo okrog 110 ljudi, Zasip - Podhom, v Tržiču pa so zborovali mladi volivci. — k-

ZBOROVANJE MLADIH VOLIVCEV NA JESENICAH

V sredo popoldne so se zbrali v dvorani Mestnega gledališča na Jesenicah pripadniki predvojaške vzgoje in mladi volivci z Jesenic. Na zborovanju je govoril Tone Poljšak, član predsedstva CK LMS. Orisal je pomen volivcev v logu ljudskih poslancev. Govoril je tudi o deležu mladine, ki ga je prispevala k izgradnji nove Jugoslavije in načinu, ki čakajo mladino pri nadaljnji krepitvi našega gospodarskega sistema in socialistične demokracije. — Za njim je govoril tudi poslanski kandidat za Republiški zbor ljudske skupščine Slovenije in podpredsednik Občinskega ljudskega odbora Jesenice Dušan Stare. Zborovalcem je nanizal vrsto podatkov o razvoju občine, gradnjah v letosnjem letu in perspektivnem planu za prihodnost. Mladi volivci so potem ugotovili še vrsto vprašanj, na katere sta odgovarjala govornika. Mladi aktiv gradbenega podjetja Sava je prispeval na zborovanje s transparenti in harmoniko. — k-

PREDVOLILNA ZBOROVANJA V POLJANSKI DOLINI

V sredo so bila v Poljanski dolini zadnja predvolilna zborovanja v pripravah za skupščinske volitve. V Javorju je veliko število volivcev poslušalo poslanskega kandidata za Republiški zbor, tovariša Igorja Peterenalja. Govoril je o dosedanjem delu Zvezne in Republike skupščine in o nadaljnjih nalogah skupščine in njenih organov. Posebno je govoril o nalogah za razvoj kmetijstva in živinoreje in primerjal nekatere podatke o dosednjem in planiranem napredku teh dejavnosti v Poljanski dolini.

Kandidat Peterenalj je v sredo popoldne obiskal tudi volivce v Trebišju in jim tolmačil nekatere predvidene smernice o razvoju kmetijstva tega kraja.

VOLIVCI POLJANSKE DOLINI O DRUŽBENEM PLANU

Občinski ljudski odbor Gorenjega vas v Poljanski dolini je pripravil podroben načrt za letosnjeno gospodarsko dejavnost. K

Gorenjski obveščevalci

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Pravilnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: preklic 20 din, izgubljeno 10 din, ostalo 12 din od besede. Naročniki imajo 20 % popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglašnega oddelka je: Kranj 475.

Prodam kredenco in 2 rabljene postelji. — Semen Lovro, Tavčarjeva 17, Kranj. — 409

V zvezi z oglašnega Kranjskega gradbenega podjetja o prodaji gradbenega materiala sporočamo, da s tem ni mišljena razprodaja, temveč je to redna prodaja gradbenega materiala.

Primožič Vinko iz Žirov, Stari dvor, ki je duševno nerazvit in se oktobra meseca neznano kam izginil. Oblečen je bil v temnospivo oblek, plav pulover, in plav klobuk. Obut je v gumijaste škornje. Kdor kaj ve o njem, prosim, da sporoči Primožič Mariji, Stražišče 188, Kranj. — 425

Obveščam, da sem odpril zlatarsko delavnico v Skofji Loki, Mestni trg 12. Cenjenim strankam se priporočam. — Zlatara Krt Franc, Mestni trg 12, Skofja Loka. — 426

Motorček za kolo 50 ccm, nov, prodam. Naslov v oglašnem oddelku. — 427

Prodam moško kolo, dobro ohranjeno. Naslov v oglašnem oddelku. — 428

Prodam dobrega psa ovčjaka črne barve. Lahovče 17, Cerklje. — 429

Prodam 2.000 kg slame in seno po ugodni ceni. Dolžan Janko, Golnik 7. — 430

Damsko kolo, nov, športno nemško znamko ugodno prodam. Naslov v oglašnem oddelku. — 431

Prodam kravo dobro mlekarico, 8 mesecev brejo. Stanovanje in hrano dobi delavka ali upokojnika, za pomoč na kmetiji. — 432

Prodam stavno parcelo v letovišarskem kraju — Predvoru. Naslov v oglašnem oddelku pod šifro »700 m²«. — 433

Prodam stavni svet na zelo lepem prostoru. Informacije dobiti v Kranju, Savski breg 8, pri Petriču. — 434

Prodam prašiča za zakol. Brezar Janez, Primskovo 145, Kranj. — 435

Prodamo: vprežno kosišnico, izruvač krompirja, kultivator, motorno slamoreznicu. Do 28. marca je na razpolago samo družbenemu sektorju nato tudi privatnikom. — Kmet, posestvo Mavčiče — Praše, pošta Kranj. — 436

Prodam dobro ohranjen železni levi štedilnik. — Rugale, Huje 38. — 437

Dobro ohranljeno žensko koščico prodam. — Lahovče 2. — 438

Iščem dekle ali fanta, ki bi po službi delala na mali kmetiji za hrano in stanovanje. Ponudite oddati v oglašni oddelek. — 439

Iščem prilejnega moškega, lahko upokojenca, starega 50 do 60 let za pomoč pri kmečkem delu oziroma ženitev. Naslov v oglašnem oddelku. — 440

Nudim hrano in stanovanje moškemu za pomoč pri kmečkih delih. Voklo 36. — 441

Gospodinjsko pomočnico išče Holchaker Jela, Kranj, Gregoričeva 4. — 442

Sprejememo kvalificirano moščnostinsko stroke za delo v baru. Nastop službe 1. 4. ali 15. aprila 1958. — »Delikatesa« — Kranj. — 443

Nudim hrano in stanovanje dekletu, ki bi mi pomagala v prostih urah pri kmečkem delu. Naslov v oglašnem oddelku. — 444

Na podlagi čl. 143 Zakona o delovnih razmerjih Ur. I. FLRJ, št. 53/57 razpisujemo naslednja delovna mesta za Mehanično delavnico SAP — Turist biroja v Tržiču:

OBJAVI

RAZPIS MESTA BLAGAJNIKA

Upravni odbor podjetja »Pekarna« Kranj

razpisuje mesto blagajnika

Pogoji: potrebna kvalifikacija z večletno prakso v blagajniških posloih v gospodarskih organizacijah. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Pismene ponudbe sprejemamo na upravi podjetja »Pekarna« Kranj, s kratkim življenjepisom in opisom dosedanja zaposlitve.

RAZPIS DELOVNIH MEST

Na podlagi čl. 143 Zakona o delovnih razmerjih Ur. I. FLRJ, št. 53/57 razpisujemo naslednja delovna mesta za Mehanično delavnico SAP — Turist biroja v Tržiču:

2 avtobusna šoferja za proga Ljubljana-Tržič

1 šoferja za tovorni avto

1 knjigovodkinjo za obrat v Tržiču

Ponudbe poslati na naslov SAP — Turist biro Ljubljana, Središča 13 ali upravniku Mehanične delavnice SAP — Turist biroja v Tržiču, odnosno se osebno predstaviti.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij SAP — Turist biroja

Na podlagi člena 49 Urad. lista FLRJ, št. 52/53, proda Elektrotrarna Sava — Kranj 1 pisalni stroj znamke »Japy« z dolgim valjem. Interesenti si lahko stroj ogledajo v upravi podjetja Elektrotrarna Sava — Kranj, Stara cesta 5. — 445

Prodam 2.000 kg slame in seno po ugodni ceni. Dolžan Janko, Golnik 7. — 430

Prodam »Moped« TMZ. Naslov v oglašnem oddelku. — 447

Prodam šivalni stroj z dolgim čolničkom ameriške znamke, ter globok in športni voziček. Naslov v oglašnem oddelku. — 448

Prodam »Moped« malo rabljen. S. B. Primskovo 72, Kranj. — 449

Kupim stavno parcelo v bližini Kranja. Naslov v ogl. odd. — 450

Dam v najem 1000 kvadratnih metrov zemlje. Ponudbe oddati v oglašnem oddelku. — 451

Prodam stavno parcelo v letovišarskem kraju — Predvoru. Naslov v oglašnem oddelku pod šifro »700 m²«. — 433

Prodam stavni svet na zelo lepem prostoru. Informacije dobiti v Kranju, Savski breg 8, pri Petriču. — 434

Prodam prašiča za zakol. Brezar Janez, Primskovo 145, Kranj. — 435

Prodam kravo dobro mlekarico, 8 mesecev brejo. Stanovanje in hrano dobi delavka ali upokojnika, za pomoč na kmetiji. — 432

Prodam stavno parcelo v letovišarskem kraju — Predvoru. Naslov v ogl. odd. — 450

Dam v najem 1000 kvadratnih metrov zemlje. Ponudbe oddati v oglašnem oddelku. — 451

Prodam stavni svet na zelo lepem prostoru. Informacije dobiti v Kranju, Savski breg 8, pri Petriču. — 434

Prodam prašiča za zakol. Brezar Janez, Primskovo 145, Kranj. — 435

KINO

»STORŽIČ« Kranj, 21. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 22. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 23. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 24. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 25. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 26. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 27. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 28. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 29. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 30. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 31. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 32. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 33. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 34. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 35. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 36. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 37. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 38. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 39. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 40. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 41. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 42. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 43. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 44. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 45. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 46. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 47. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 48. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 49. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 50. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 51. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 52. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 53. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 54. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 55. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 56. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 57. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 58. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 59. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 60. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 61. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 62. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 63. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 64. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 65. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 66. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 67. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 68. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 69. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 70. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 71. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 72. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 73. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 74. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 75. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 76. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 77. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 78. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 79. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 80. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska republika Hrvatska, 81. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascop film »DIRKACI« in dokumentarni film Ljudska repub

Lep uspeh Mestnega gledališča Jesenice

Po premieri Millerjeve drame „Lov na čarovnice“

Ob taki monumentalni umetnosti, kot je Millerjeva v drami »Lov na čarovnice«, je že težko kritično ocenjevati vse potankosti uprizoritve. Avtorjeve besede te preveč prevzamejo, beda in zlo v Millerjevu človeku te pretreseta do dna, tista beda in zlo, ki obstaja menda že tako dolgo, kakor dolgo obstaja — homo sapiens.

Pa vendar je treba zapisati, da sedma premiera v gledališču Toneta Čufarja na Jesenicah zasluži posebno priznanje, ne samo zaradi veličine dela kot takega, ampak tudi zaradi temeljnosti in zavetosti, s katero se je ansambel lotil dela. Ta vzporednost, ki gotovo ni čisto slučajna, dokazuje, kako važna je za gledališko dejavnost pravilna repertoarna pot in kako škodljivo kvaliteti ter igralski vneni nevarno je menjen, naj gledališče služi v prvi vrsti tistem delu publike, ki se hodi temelju.

Upriozoritev »Lova na čarovnice« je bila poverjena režiserju Bojanu Čebulju. Ze po svojem širšem režijskem konceptu, kakor tudi po interpretaciji posameznih prizorov, je Čebulj toliko ločil karaktere v drami, da so vse Millerjeve ideje prišle dovolj iz izraza, s tem pa, ko je prignal čustveno in psihično doživljanje pri nekaterih osebah (zlasti pri mladih dekleh) do histeričnih izbruhov, je delo približal za naše pojme primitive, v mistični svet zaverovanji miselnosti sedemnajstega stoletja, ne da bi pri tem trpela vsečasnost, tudi v našo dobo segajoča idealnost drame. Pri vsem tem pa predstava ni bila nikjer neokusna ali groteskna; bila je daleč od vsakega karikiranja bogatih avtorjevih misli. Scena, ki jo je prav tako pripravil Čebulj, je bila preprosta, a učinkovita ter je s svojo hladnostjo in simboličnostjo dobro posutvarjala težo krutosti, ki je le-

žala na ljudeh. Morda bi bila v zadnjem dejanju, ki se dogaja v ječi, scena lahko bolj realistična, vendar pa tudi ta, skoro nepomembna pomanjkljivost ni motila.

Vsa igralska družba na odru se je to pot zivilala v hvalevredno harmonijo, le tu pa tam je prihalo na dan površno vživljanje in tekstovna nerodnost manj rutiniranih igralcov. Dovršen je bil Marijan Starc kot John Proctor, človek s slabimi in dobrimi lastnostmi, a vendar posebljenje vsega človeškega, kar je v človeku. Bojan Čebulj je kot namestnik pokrajinskega guvernerja prav tako dobro interpretiral Proctorju nasprotni tip. Lik namestnika je Čebulj povzdignil v simbol krutosti ter mu — seveda tudi po avtorjevi zaslugi — dal prepričljiv umetniški izraz makiavelizma, ničjeanstva, skratka: nečlovečnosti, kot jo vedje Herrick ter Nace Smolej kot sodnik Hathorne.

Upriozoritev drame »Lov na čarovnice« je treba pozdraviti kot eno najboljših predstav v zadnjih letih. Škoda je le, da del publike pri nekaterih reprizah, zlasti pri tisti, ki je bila namenjena dnevu žena, ni pravilno dojel ne dela samega ne truda, ki so ga igralci položili v upriozoritev.

J. S.

Še o delu KUD „Brata Križnar“ na Godešiču

Na zadnjem občnem zboru, ko je Upravni odbor polagal obračun svojega dela za leto 1957, so se v razpravi samokritično lotili tudi nekaterih problemov, ki tarejo prosvetno društvo. Med drugim je del kritike izrazil tudi članek, ki je bil objavljen v »Glasu Gorenjske« dne 14. februarja pod naslovom »Več smotrnosti in samokritike«.

Da ne bi omenjenega članka napačno tolmačili, je Upravni odbor društva sklenil, da dà na ta članek nekatere objektivne in nepristranske pripombe; stvar namreč ni bila pravilno prikazana.

Društvo se dobro zaveda, kako odgovorno nalogo opravlja pri izobraževanju kmečkega in delovnega življa na vasi. V tem smislu usmerja tudi svojo kulturno dejavnost. Vsaka dobromernama kritika nam je dobrodošla in nas vzpodbuja k živahnejšemu delu. Neobjektivno kritiziranje repertoarne politike, češ da ni v skladu s poslanstvom, ki naj ga opravlja današnja prosvetna društva, pa našemu društvu pri njegovem delu ni v prid.

Strinjam se z avtorjem omenjenega članka, češ da ni pravilno v društvu pripravljati hkrati dveh premier, kajti v tem primeru je ogrožena kvaliteta upriozoritev. Vendar moramo resinci na ljubo povedati, da so bili prav pisec omenjenega članka in še nekateri mladinci — člani društva, tisti, ki so dali pobudo za istočasni študij dveh iger, čeprav so bili opozorjeni, da takšna delitev igralskih moči v društvu ni niti pametna niti zaželeni.

Tudi to ni pravilno, da skušajo nekateri mladinci mimo mladinske organizacije prirejati predstave, tak način dela namreč zelo strogo obsojata upravni odbor mladinske organizacije in velika večina mladine iz Godešiča. Pisec omenjenega članka imenuje ta družbeni pojav »trenje med mladimi in starejšimi. Ce smatramo za »trenje, to, da zastopa upravni odbor na vedenju stališče, tedaj pripomnimo, da ne bomo nikoli dvomili, da bi kdorkoli v delo društva vnašal nazore, ki so tuji naši družbeni stvarnosti.«

Pri kulturni dejavnosti društva se zelo aktivno udejstvuje mladina. Zategadelj gre mladinski organizaciji iz Godešiča tudi vse pogovore. Prepričani smo, da bo mladina s svojo napredno miselnostjo dala društvu svoj pečat, prav gotovo pa ne takega, kot bi nekateri želeli.

KUD »Brata Križnar« je za svoje dolgoletno požrtvovalno delo in za uspehe, ki jih je doseglo v kulturni dejavnosti in pri pre-

Upravni odbor KUD
»Brata Križnar«
Godešič.

S slikarske razstave v kranjskem muzeju

TOULOUSE LOUTREC: Gospod v kavarni

Novice s knjižne police

Teden za tedenom se nabirajo na knjižni polici nove knjige. Med njimi je iz zadnjega časa najpomembnejše zbrano delo Slavka Gruma, pod naslovom GOGA.

Slavko Grum zavzema v slovenski književnosti med obema svetovnima vojnoma svojevrstno mesto. Med objavljenim prozo in dramatiko je drama Dogodek v mestu Gogi, ki ga je za avtorjevega življenja doživel mnogo nasprovanja pa tudi priznanja, gotovo najpomembnejši tekst. Prikazuje brezizhodnost življenja med obema vojnoma, je silen krik, otočba in prošnja za človeka, ki tava brez rešne poti. Vse

njegovo delo je prežeto z željo, prikazati človeka v njegovi pravi podobi, z vsem tistim človeškim, ki je za posameznika značilno.

V Celju je izšel Aškerčev avtor, ki bi moral po prvotnem načrtu iziti ob proslavi stoletnice rojstva Antona Aškerca 1958, a se je nekoliko zaksnil, s tem pa samo pridobil na svoji doganosti in pomembnosti. Obsežna knjiga je vredna vse pozornosti, ker ima mnogo novega. Zbornik obsega več člankov, mnogo zanimivih zapiskov in obilo raznovrstnega gradiva o pesnikovem življenju, domu in rodnu, pri-

nala razpravo o vrednotenju pesnikovih balad in romanc in objavlja del njegove korespondence, zaključuje pa ga podrobna bibliografija za obdobje 1937–1957 z dopolnilni za obdobje pred 1937. Bibliografija pa je preobtežena, ker navaja množico ponatisov skoraj enih in istih Aškerčevih pesmi po vseh mogočih šolskih čitankah in berilih, nasprotoč pa pogrešamo brošuro, ki jo hrani naša Studijska knjižnica:

Die letzte Wacht. Dramatische Szene. Nach der gleichnamigen Ballade von Anton Aškerz, von Richard Battka. Musik von Friedrich Schirza. Prag 1905. 15 strani male osmerke. Kljub temu b zbornik s pridom uporabil vsakdo, ki se zanima za našega prvega pesnika življenju, domu in rodnu, pri-

S. B.

filmi, ki jih gledamo

JUNAKI

SHERWOODSKEGA GOZDA

To pot so Angleži posegeli v svojo zgodovino in vpletli v nasledstvene boje okrog prestola kralja Richarda in njegovega brata Johna tudi legendarnega junaka Robinha Hooda. Nič posebnega bi ne mogli povedati o tem »zgodovinskem« filmu, kjer se kot v vseh podobnih primerekh zgodovinske dejstva podrejajo okusu povprečnega gledalca. Laskavih ocen film v nobenem primeru ne zasluži. Je barvna slikanica, kjer sta hotela scenarist in režiser združiti v filmsko govorico vse tiste izrazne elemente, ki publiko dražijo, razburajo in zabavajo. V tej vrsti filmov je filmska zgodba o Robin Hoodu komaj dosegla povprečje. — Ocena: komaj zadostno.

DOBRA ZEMLJA

Docela zmotno je mnenje filmske publike, češ da film, katerih nastanek sega v čas pred letom 1940, po kvaliteti ne morejo konkurirati povojnim filmskim stvaritvam. — Zgovoren primer, ki pobija to trditve, je ameriški film Dobra zemlja, ki ga je po romanu P. Buckove posnel režiser Sidney Franklin (proizvodnja Goldwyn Mayer).

J. S.

S KNJIŽNEGA TRGA

O zadnjih knjigah založbe „Lipa“ v Kopru

Ko se je pred sedmimi leti vključil v slovensko založništvo tudi Koper, si nismo mogli mislit, da bo postala ta založba v nekaj letih kulturno in komercialno vredna vrstnica založbe v Ljubljani, za katerimi je več kot polstoletna tradicija organiziranega založništva. Založba »Lipa« se bliža že svoji stoti knjigi, ki jo bo verjetno izdala že letos.

Ze površen pregled založniškega kataloga nam kaže, da posveča založba »Lipa« domači knjigi, novim izdajanjem in ponatisom, hvalevredno pozornost. Od, v letih 1956 in 1957, izišlih 30 knjig, je bilo kar 19 slovenskih del, v pripravi in pred izidom pa je 20 knjig in od teh ena tretjina domačih! Med domačimi avtorji srečamo poleg znanih imen (Cankar, Jurčič, Bevk, M. Kranjc, Slodnjak i. dr.) tudi mlajše avtorje, posebno pa pesnike.

V »visoki sezoni« trgovine s knjigami, ki je ob koncu in začetku leta, so izšle knjige, o katerih bomo spregovorili nekaj besed in opozorili nanje naše bralice. Med njimi sta dve izvirni deli in trije prevodi.

Z ljudsko povestjo z gorenjskimi planinami »Lovčeva hči« se nam je predstavil Tone Svetina, gozdar in lovec z Bledom. Posvetilo na čelu knjige: »Očetu in dedu, ki sta me vpeljala v skrivnosti narave, in sru, da bi hodil po naših sledeh,« nam nakaže vsebinsko knjige, ki je prežeta ljubezni do planin nad Bohinjskim jezerom.

Nato sledijo tri knjige prevodov: K. Capka »Stopinje«, Pratolinihev »Junak našega časa« in A. R. Evansa »Pohod severnih jelenov.« — »Stopinje« so prva zbirka Čapkovev novel, ki jih je zbral v prevedel Janko Liška. V knjigi je 24 novel, ki zaradi vsebine, svojevrstnega načina pripovedovanja in včasih celo detektivske napetosti pritegnejo bralca. Evansova knjiga pa je namenjena odraslim mladim bralecem, pa tudi širokemu krovu beročega občinstva, ki ga bo pritegnil opis življenja v deželah na Aljaski in v severnih predelih Kanade.

In še Pratolinihev roman, ki je v vrsti sodobnih literarnih del povezoval Tone Svetina, s katerimi smo se zadnje čase seznanili. Avtorja imenujejo italijanskega Gorkega. Njegov svet so mali ljudje fašistične in pofašistične Italije, v katerih živi še nepremagana »ideologija«. Tak je tudi izgubljeni mladič Sandro, ki od zanešenosti za premagano »ideologijo« najde pot v lahko izživljanje in ki nazadnje pada na dno pokvarjenosti in v zločinu.

Na tem mestu bomo zadnje knjigo samo omenili. To je Marjana Kozine poljudno delo, s katerim želi uvesti že nekoliko izkušenega poznavalca glasbe, v njen globoko zajeti svet. Avtor je napisal to delo zato, da bi

pomagal približati glasbo in v prvi vrsti tiste stvaritve v glasbi, kjer govori poslušalcu samo glas instrumenta (simfonije, komorna glasba itd.), tistim, ki sicer že imajo za to nekaj osnov, in pa onim, ki so brez njih.

Na koncu naj omenimo še dve izvirni knjigi, ki sta pri »Lipi« sicer že prej izšli. Ena je Vasije Ocvirkova roman iz najtežjih dni partizanstva, iz roške ofenzive 1942, katerega je imenoval z besedo, ki je bila pri partizanih tako prosluta — »Hajka«.

Kot 50. knjiga »Lipe« pa je izšel Mimi Malenškove roman o Primožu Trubarju, ki je kot »plamenica« zasvetil v sloven-

sko duhovno življenje. To je obsežna knjiga z lepimi opisi iz življenja ustanovitelja slovenske književnosti. Vsebinsko se deli roman v tri dele: mladost in šole, Trubar kot katoliški župnik, ki išče pot iz neustreznih razmer katolištva, in njegov protest v protestantizem in književno delo, ki ga je opravil tudi s posebno vero v svoje ljudstvo. Skoda, da je prav ta del kljub 54 stranem knjige, ki se lepo in nič preuceno bera, vendarle nekoliko preskop. Toda to delo se bo uvrstilo med tiste naše knjige, ki odkrivajo bralcu v prikupnem načinu podajanja vrednote dobre in bogate knjige. B. GERLANC

Po skoraj triletnem molku so

igralci dramske sekcije Svobode s Primskovo romanom pri Kranju pred kratkim spregovorili. V režiji Franceta Trefalta so namreč naštudirali komedijo Pesem s ceste.

Ne razglabljal o vsebin te komedije in o repertoarni politiki. S tem skromnim poročilom bi rad le povedal, da so igralci pot presestili s solidno igro. Za to, kar so ustvarili, pa je bilo potrebno trdo delo, prežito z nemajhnim idealizmom. Režiser jih je v večroku priprjal do premiere, ne da bi zabeležil kakšne posebne spodrljaje, ki so tako značilni za komedije.

Posebno razveseljiva je ugotovitev, da so igralci besedilo brezhibno obvladali; šepetalca spono potrebovali. To dokazuje, da je režiser zelo odločno zarezal v rakavo rano amaterskih predstav, kjer je šepetalec »glavni igralec«.

Nadejamo se, da bo dramska sekcija še globlje zaorala v ledini, kateri se je s toliko pričudenostjo lotila. S tokratno

uprizoritvijo pa so igralci dokazali, da je uspeh moč doseči le z resnim delom, seveda pod vodstvom dobrega režisera. S. A.

TUDI V KRANJI OBČINSKI SVET SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

V sredo, 12. marca, je bil v Kranju ustanovni občni zbor Občinskega Sveta Svobod in prosvetnih društev. To novo ustanovljeno kulturno-prosvetno institucijo, ki bo združevala 5 Svo- bod in 14 kulturno-prosvetnih društev, bo vodil 17-članski upravni odbor.

Ob tej priliki je razprava začela tudi prve pobude, ki bodo nedvomno ugodne vplivale na poživitev kulturno-prosvetne dejavnosti v kranjski občini. — Dne 17. in 18. maja naj bi bila v Kranju občinska revija kulturno-prosvetne dejavnosti, na kateri naj bi nastopili pevski zbori, orkestri, godbe in baletne skupine.

S.

Še o reviji pevskih zborov

ODGOVOR NA PRISPEVEK

L. T. V 18. STEVILKI

»GLASA GORENJSKE«

Vsem ni mogoče ustreči. Pisec članka »Še o reviji pevskih zborov na Jesenicah«, ki je bil objavljen v 18. številki

družinski pomeniki

Enakovredna živila lahko zamenjamo

Zivila lahko med seboj zamenjujemo, ne da bi škodovali organizmu. Kako to napravimo, preberite v naslednjih vrsticah! Vsaka gospodinja bo po tej tabeli lahko tudi izračunala, kaj se ji najbolj izplača kupiti.

Kritičnost naj botruje željam

I. Medsebojna zamenjava živil živalskega izvora:

100 g mesa brez kosti glede beljakovin odlično nadomesti:
100 g drogovine,
100 g ribe brez kosti,
2 jajci,
pol litra mleka ali ustrezna količina mlečnih izdelkov (sir, kislo mleko).

II. Medsebojna zamenjava mlečnih izdelkov

250 g mleka lahko zamenja:
120 g konzerviranega mleka brez sladkorja,
80 g kondenziranega sladkega mleka,
30 g mleka v prahu,
125 g kislega mleka ali mladega sira,
200 g jogurta,
100 g mladega belega sira,
40 g skute,
30–40 g trapista, ementalera itd.

III. Medsebojna zamenjava maščob

100 g surovega masla lahko zamenjamo s:
100 g živalske masti,
85 g olja,
100 g margarine,
120 g sveže slanine.

Zamenjava kalorično enakovrednih močnatih jedi:

100 g kruha lahko nadomestimo s:
70 g moke,

DRUGA STEVILKA »SODOBNEGA GOSPODINJSTVA«

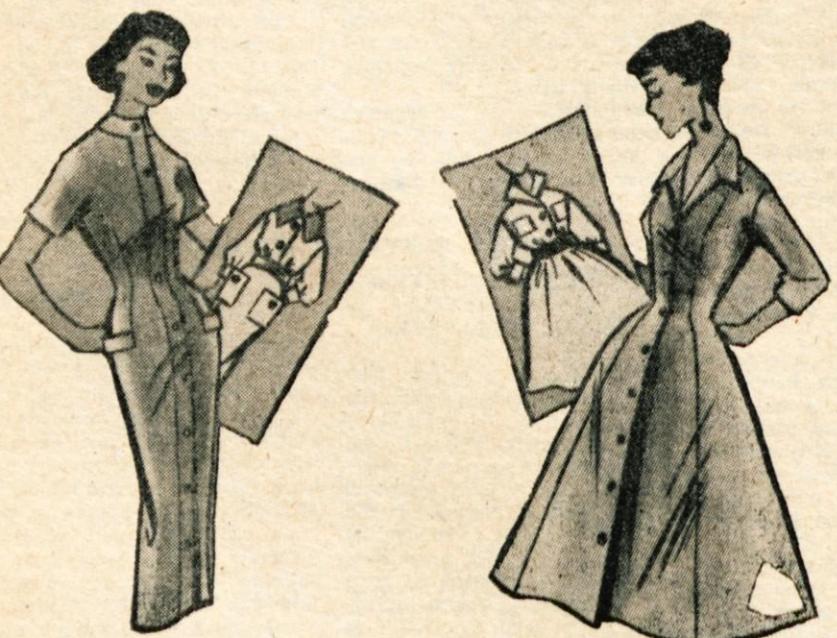
Februarska številka »Sodobnega gospodinjstva« prinaša poročilo o prvem konservirnem centru v Sloveniji. Zanimiv je članek o aluminijastih ovovjih, v katerih lahko hranišmo vroče in mrzle jedi. Tisti, ki želijo urediti lepše stanovanje, bodo našli v vsaki številki revije za to nekaj nasvetov. Ta številka prinaša nekaj osnutkov pisalnih mizic, ki so ustrezne za mestno in podeželsko stanovanje. Nadalje je v reviji članek o uporabi sintetičnih pralnih sredstev za pranje različnih tkanin, o kuhanju živil, o neprekuhanem pasteuriziranem mleku itd. Kot vsaka številka ima tudi ta navodila za pripravljanje različnih jedi, za pletenje, šivanje, nekaj nasvetov za delo na vrtu, članek o posodi za mleko in druge drobne zanimivosti.

»DIETA PRI LEDVIČNIH IN SRČNIH BOLEZNIH«

Centralni zavod za napredok gospodinjstva v Ljubljani je pred nedavnim izdal tudi knjigo »Dieta pri ledvičnih in srčnih boleznih«. Zdravstvena navodila je napisala dr. Majda Mazovec, praktična navodila z recepti za prehrano bolnikov pa Zofka Keržič-Požnenelova. V knjižici je zdravnica povedala nekaj o značilnostih bolezni, o načinu življenja bolnikov in osnovna navodila za njihovo prehrano. Drugi del knjižice je namenjen izbiri živil in pripravljanju jedil za bolnika. V knjižici je okoli 200 receptov, s čemer so hoteli zagotoviti pestrost dietne prehrane. Knjižica stane 180 dinarjev.

Sonja je majhno dekle polnih oblik.

Tudi ona je pri izbiranju modela pogresila v svojih željah. Siroko krilo ji vse preveč poudarja širino bokov, zato ji je šivila svetovala dvodelno obleko z ravno jopico, ki lepo zakrije vse obline. V prihodnje se bo Sonja izogibala tudi širokih pasov.

Mira rada nosi velike ovratnike in žepe ter široke pasove. Ker pa je zelo majhna, takih oblik v svoji garderobi ne bo smela več imeti. Njeni nizki postavi se namreč najbolje prilegajo preprosti podolžni kroji, ki jo napravijo višjo.

Tudi Zdenka je šele zadnje čase našla svoj slog. V život je polna, precej velika, zato ji lepo pristoji princess krov. Oblek z nabranim zgornjim delom in širokimi rokavi se bo odsljev izogibala, pa tudi pasove bo izbirala le ozke.

70 g biskvita,
70 g testenin,
75 g riže,
75 g zrnate zelenjave (fižola, graha, leče),
350 g krompirja (brutto težine),
150 g kostanja,
90 g sadja (sliv, smokev).

Kako ravnamo z mešalcem?

Dva jedilnika, ki ju hitro pripravimo z mešalcem

Méšalec ali mixer je zelo uporaben gospodinjski pripomoček. Zlasti je potreben pri pripravi hrane za bolnike, za starejše ljudi in za dojenčke.

V naših trgovinah dobimo dve vrsti mešalcev: na vodni pogon — hidromix in električni mešalec, ki ga izdeluje domača tovarna »Nikov« v Železnikih. Prodajajo pa tudi uvožene, ki se po kakovosti ne razlikujejo od domačih, so pa znatno dražji.

Pri pripravi hrane v mešalcu moramo paziti na naslednje:

1. Vsa živila, oziroma dodatke, ki jih bomo potrebovali, moramo imeti v bližini mešalca, že očiščene in pripravljene, ker je delo z njim zelo naglo.

2. Trdnejše tvarine je treba najprej razdrobiti in to z nekoliko vode, nato dodajamo še le mehkejše tvarine in tekočine.

3. Pri pripravi zelenjavnih jedi je treba nalisti v mešalec najprej nekoliko vode.

4. Za pripravo tolčene smetane je treba mešalec vključiti le kratek čas.

5. Ne smemo ga imeti v pogonu dlje časa brez prestanka. Vključujemo ga le po eno do dve minute, kar zadostuje, da se hrana razdrobi in razmešča.

Navajam dva primera preprostih in cenjenih jedilnikov, ki jih pripravimo z mešalcem.

1. Paradižnikova juha — (v času, ko ni svežih paradižnikov pa juho »Argo«.)

Za paradižnikovo juho potrebujemo: 500 g paradižnikov, 1 čebula, 50 g maščobe, 1 l vode, surov krompir, sol, paprika, malo sladkorja in jušnih začimb.

Paradižnike in čebulo razrežemo in dušimo na maščobi. Krompir zrežemo na koščke in ga v dušeno mešanico v mešalcu zdrobimo. Dodamo tudi nekaj vode. Nato damo mešanico v ostalo vodo, zanimo in prevremo.

Kot glavno jed imamo mlečen riž, prelit z jabolčno čečano. — Za čečano potrebujemo: surova, olupljena jabolka, zrezana na krljje, malo limonine lupine in soka v sladkorju po okusu, (za odraze lahko curen rum) ter malo mlačne vode ali mleka — toliko, da so jabolka pokrita s tekočino do $\frac{3}{4}$ višine. Mešamo približno eno minutno.

II. Jetna juha: 150 g telečjih jetrc, 100 g moke, 1 čebula, $\frac{1}{4}$ l vode, malo naribile limonine lupine, majaron, sol, 1 l vode, 50 g maščobe, zrezan zelen peteršilj. — Jetra (malo narezana), moko, čebulo (tudi narezano) in $\frac{1}{4}$ l vode mešamo v mešalcu 2 minute. Meso damo v 1 l vodi, začinimo in kuhamo 5–10 minut. Nazadnje dodamo še sesekljani zelen peteršilj. Namesto moke lahko damo surši, na koščke zrezan krompir, ki se zdobi skupaj z jetri.

Glavna jed: Krompirjevi rezki z jabolčno čečano ali s solato: 2 jajci, 1 kg surovega krompirja, sol, mala čebula, 150 g moke, maščoba za pečenje. — Krompir umijemo, olupimo in zrežemo na koščke. Nato damo v mešalec 1 jajce, polovico krompirja in začimbe. Mešamo, da se krompir zdobi. Na isti način pripravimo še drugo polovico krompirja. Nazadnje v vso maso zamešamo še moko, z žlico oblikujemo hlebčke in zapečemo na vroči maščobi.

Gospa iz boljše družine

Delavec Ivan Močnik se je pred nekaj meseci z družino vselil v lepo stanovanje v novem bloku. V prijetnem domu se posebno dobro počutita Tinček in Jožek. Lahko se igrajo po mili volji, saj ni več sitne gospodinje, ki ni »prenesla« otroškega živ-žava. V tem kletni sobici sta imela otroka prej le malo prostora za igranje, na vrt pa brez maminega nadzorstva nista smela.

Zdaj, ko Močnikovi ne stanujejo več v Rekarjevi hiši, je nekdanja gospodinja mnogo prijaznejša z njimi. Celo obiske prihaja, odkar je tovaris Močnik predsednik sveta za obrt pri občinskem ljudskem odboru.

Gospa Rekarjeva se je kot žena premožnega obrtnika vedno prisluhivala med uglednejše meščanke. Zahajala je

le k »boljšim familijam«, med katere je zadnje čase uvrstila tudi Močnikove. Tinčku in Jožeku prinaša celo darila in vsakokrat hvali njuno pridost. Tovariši Močnikovi ob svojih obiskih rada pokroviteljsko svetujejo, kako naj razmesti pohištvo, kakšne zavesi naj kupi ipd. Le-ta njenih nasvetov občajno ne upošteva, ker ima stanovanje opremljeno skromno in ne kupuje dragih malenkosti. Njena nekdanja gospodinja pa obožuje drage predmete. Vse vrednosti samo z denarjem. Še hčerko je omogožila z osemajstletimi leti samo zaradi tega, ker je bil njen ženin dobro situiran. Ce le more, pripoveduje o njenih številnih oblekah, lepem stanovanju in slično, le o njenem osebnem zadovoljstvu nima besed.

Tovarišica Močnikova je svoji obiskovalki pred kratkim omenila veselo novico, da bodo v njihovem bloku kupili pralni stroj.

»Nikar ne perite skupaj z vso sodržino, ker bo vedno preprič,« ji je odgovorila na to Rekarjeva. Predlagala je, naj si od njenega moža izposodi nekaj denarja za nakup lastnega pralnega stroja. Te ponudbe pa Močnikova ni sprejela.

»Zadovoljna sem, da bo v hiši en stroj, ki ga bomo lahko vši uporabljali,« je izjavila.

Gospa Rekarjeva je bila zaradi teh besed užajena in še tisti večer je vsem obvestila prijateljico.

»Z Močnikovo je pa res križ,« je začela. »Nikoli se ne bo znala obnašati med boljšimi ljudmi. Toliko truda me je stalno, ko sem jo privajala na dober okus in jo seznanjala s prijatelji, pa vse zaman. Vidi se ji, da nima prave vzgoje, sicer bi se naučila vesti tako, kot se spodbodi v bojših familijah,« je dejala.

Tovarišica Močnikova pa dobro vedje, da je med njo in Rekarjevo prepadi, ki ga ne bo mogoče premostiti. Vendar ji ni žal za to. Dokler bo Rekarjeva oboževala le denar in dobre familije, bosta ostali tukci kot sta bili doslej.

RECEPTI

JEDILNIK

KOSILO: Ohrovtove klobasicice v omaki
Krompirjeva solata s hrenom
Rožičeva potica
Sadni sok

VEČERJA: Testenine s sirom
Radič s fižolom

Ohrovtove klobasicice v omaki: 10 lepih ohrovtovih listov, krop. Nadev: 3 dkg masti, čebula, osminka litra riže, 15 dkg kuhanega ali pečenega mesa, ščep popra, sol, zelen peteršilj, 1 jajce. Omaka: 5 dkg masti, 1 žlička paradižnika mezege, sol, 1 dl kisla smetana.

Oprale ohrovtove liste polijemo s kropom. Ko se zmehčajo, jih dobro odcedimo, nadenemo, zvijemo, liste na koncih zapognemo, naložimo klobase drugo poleg druge v kozico, prilijemo zajemalko, tople vode in dušimo. Nato prilijemo omako in ponovno prevremo. Nadev: Na masti prepražimo sesekljano čebulo, dodamo riž, prilijemo nato malo tople vode in na pol združimo. Nato dodamo zmleto meso, dišave in jajce ter dobro premešamo. Omaka: Na masti prepražimo moko, še svetli prilijemo paradižnikovo mezzo, malo zalijemo z vodo, osolimo, dobro prevremo, nakar dodamo še smetano.

Krompirjeva solata s hrenom: 1 in pol kilograma krompirja, sol, 1 dl vročje juhe, 1 čebula, kis, olje, korenina hrena.

Krompir skuhamo, olupimo, ga zrežemo na rezine, osolimo in prilijemo vročo juho. Rahlo primešamo sesekljano čebulo, kis in olje. Nazadnje dodamo hren.

Rožičeva potica: Testo: 40 dkg moke, 2 dkg kvasa, četrta litera mleka, 4 dkg margarine, 6 dkg sladkorja, sol, 1 jajce, limonina lupinica. Nadev: četrta kilograma rožičeve moke, 2 dl vrelega mleka, 2 žlici drobtin, 3 žlice sladkorja, z oreh margarine, limonina lupinica.

Testo: Presejani moki dodamo vzhajajo kvas, v mleku stopljeno maščobo, sladkor, rumenjak, sol in dišave. Stepamo tako dolgo, da se loči od sklede in kuhalnice, nato testo potresemo z moko in ga pustimo vzhajati. Končno ga razvaljamo v pravokotnik, namažemo z nadevom, zvijemo in položimo v dobro namažen glinast model. Pustimo ponovno vzhajati, nakar ga namažemo z beljakom in pečemo 45 minut. Nadev: Rožičeve moko polijemo z vrelim mlekom, dodamo krušne drobtine, sladkor, margarino in dišave ter dobro premešamo.

Testenine s sirom: Slan krop, 1 drobna čebula, 1 juhan kocka, sol, 40 dkg testenin, 10 dkg sira, 3 dkg surovega masla.

V slani vodi približno 5 minut kuhamo čebulo in kocko juhan. Nato čebulo odstranimo in v isti vodi skuhamo testenine. Kuhane splaknemo z mlačno vodo, jih postavimo na topilo in potresemo s sirom ter z raztopljenim surovim masлом, nato jih serviramo.

Radič s fižolom: četrta kilograma radiča, četrta kilograma fižola, 3 žlice olja, kisa po okusu, sol.

Očiščenemu in opranemu radiču primešamo slan fižol. Vse skupaj zabeležimo z oljem in kisom in po okusu osolimo.

Za krajše zimske večere

STEVIČNICA

1.	13	14	1	17	11	7	9
2.	9	12	17	7	11	1	14
3.	11	12	17	7	11	1	14
4.	13	1	16	14	12	10	1
5.	9	14	12	9	12	3	7
6.	9						

Razgovor s 84-letnim železarjem na Jesenicah

Oče in 3 sinovi - skupno 160 let v Železarni

Peter Gluhar se je sprva skoraj prestrašil. Saj je pa bilo res nekoliko presenetljivo. Nepričakovano se je pred njegovim domom v Slivnici pri Celju ustavil lep avto in rekli so mu, da ga bodo odpeljali naravnost na Jesenic.

Počasi je razumel. Na svečanost starih, zaslužnih železarjev. Kolektiv Železarni je poslal ponj. Redki so bili primeri, da bi se v svojem skromnem, trdem življenju vozil s takim avtom.

Slovesnost v njegovih, starih Jesenicah, v Železarni ni bila bučna, bila je skromna, toda lepa. Zbralo se je mnogo delavcev, ki so dolga dolga leta prebijali martinovke in izpod rokava opazovali sršče iskre, delavcev, ki so desetletja z velikimi kleščami grabili za razbeljeno železo, natovarjali težko pločevino.

Med njimi je bil 84-letni Peter najstarejši. Nad 20 let je že preteklo, odkar je v tovarni dvignil zadnjo plačo. Potem si je izbral mirno Slivnico na Stajerskem za počitek po skoraj 38 letih nepretrengnega dela v Železarni. Res je bil Peter najstarejši, toda na tej slovesnosti ni bil sam iz rodbine. Razen njega so bili tam tudi njegovi sinovi Matevž, Anton in Peter, kajti ko se je star Peter končno umaknil izpred martinovke, so na njegovem mestu ostali še trije sinovi. Z večjo ali manjšo razliko imajo danes vsi, oče in trije sinovi, po 40 let nenehnega dela v Železarni, skupno 160 let. In kar je posebej zanimivo: vsi sinovi so bili žerjavovodje.

Obisk za Graščino

Predno je star Peter odpotoval nazaj z Jesenic, smo ga poiskali pri sinu Antonu za Graščino, kjer se je zadrževal. Široka pleča in še danes bistre, jasne oči so dokazovale nekdanjo silo tega železar-

ja. Edino sluh mu je delno opešal, toda na počasno in razločno vprašanje je takoj odgovarjal brez zadrage.

»Da, 1899. leta sem začel delati v Železarni,« je povedal možak in podprl brado z močnimi, koščenimi rokami.

»Kateri so, očka, vasi najtežji ali pa najlepši spomini na delo v Železarni?«

Rahlo se je nasmehnil, oči so se mu mladostno zasvetile in že je bil zbran:

»Vidite tu! — je pokazal levo roko, kjer ima tri prste odrezane do polovice. »Grmada naložene pločevine se je nekoč usula name. Odsekalo mi je prste, odtrgalo kos stegna in peto na nogi. Pol leta sem se zdravil. Nenadoma se mu je glas ustavil in nekaj bolestnega je bilo videti na licu. Toda le za hip. »Potem pa se je začelo težko življenje,« je nadaljeval počasi. »Za težko delo nisem več bil. Zaposlili so me za nočnega čuvanja. Prej sem zaslužil tudi 100 kron na mesec, čeprav sem delal 12 ur. Potem pa samo 60 krajcarjev na dan. Doma pa 14 otrok v eni sami sobi! In zmeraj nočna, samo nočna služba od 1902. do 1936. leta.«

Kaj bi se pritoževal?

Ob tem pripovedovanju so se vsilile misli na današnje zakone o nočnem delu, o skribi za družine s številnimi otroki, skribi za ponesrečence na delu.

»Ste bili kaj bolni?«

»Nikdar,« je odvrnil hitro, brez pomisleka. Potem pa se je pogledal po licu, pogledal skozi okno na zasnežene stare strehe in popravil: »Ja, čakajte! Enkrat sem bil hudo slab. Tokrat nisem šel na »šikt.« Nekdo mi je moral pregrizti vino. Drugače nisem nikdar zamudil, nikdar iskal zdravnika.«

Vprašanj ni bilo več. Beležnica in svinčniki nista bila več potrebna. Razgovor se je spremenil v prijetno domača kramljanje. Peter je še in še govoril o težkem delu svoje dni, ko so priznavali le močne roke in široka pleča, o svoji nizki placi, o nočnem delu in težkem življenju družine.

»Se niste pritoževali?«

Naivno je bilo to vprašanje, vsaj za očka, ki je bil vajen takratnega življenja. »Kam naj bi se pritožil?« je dejal kratko in s tem povedal razliko o skribi za človeka pred 60. leti in danes. »Danes je vse drugače,« pravi nato. »Vse na škrice, dvigala, vse zavarovano in urejeno.« Noter v Železarni ni šel pogledat, kot je dejal. Toda že na zunaj vidi velike spremembe. Visoki novi kauperji, novi od-

KAMEN spotike

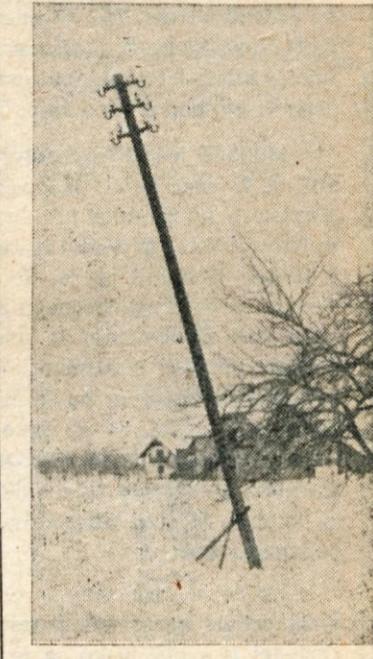
VSE GRE POD CESTO
Na nasprotni strani ceste pri Kmetijski zadrugi v Lescah, prav tam, kjer je tudi avtobusno postajališče, je slika takale. Oglasna

deska, ki ni za Lesce nič kaj lična in prometno znatenje na vrhu klanca proti železniški progi, se vse bolj nagibata pod cesto. Tudi tu velja isti zaključek — malomarnost, ki bi jo le kazalo odpraviti, preden bosta obe tabli na tleh.

KOLI RES PRECEJ ZDRŽIJO!

Ob cesti od Lesc proti Hlebcam je telefonski drog na lev strani ceste že daje časa podprt kar z navadnima koloma. Vaščani, ki

samo jih povprašali, so nam povedali, da je takole približno že en mesec. Dobro, da kola toliko vzdržita, sicer ...

Prav gotovo pa vsega tega ne moremo imenovati drugače kot — malomarnost. Upajmo, da bodo popravili, preden se bo vse skušaj zrušilo.

NA BLEDU JE, NA BLEDU NI ...

Ob glavni cesti, ki vodi okrog jezera, se posebno ob deževnih dnevih in pri odjugu rušil kamenje na cesto ter ogroža mimoidoče. Prav bi bilo, da bi zavarovali cesto in promet na njej.

● Tudi prehod skozi predor na glavni cesti v Milno ni brez nevarnosti, posebno za pešce, ker se pozimi lomijo s stropa predora ledene sveče, pa tudi kamenje se kruši. Ali bi se ne dalo pod stropon nabitli desk?

● Prodaja kino vstopnic je na Bledu dokaj mučna zadeva za čakalce v vrsti, ker ni nobenega reda. Dolžnost uprave kina bi bila, da bi poskrbela za red pred blagajno.

● Leseni provizorij pred hotelom »Trst« služi za vse drugo prej kot za lepoto. Verjetno bi zidan most dokaj bolj polepel tamkajšnjo okolico.

NASI NAROČNIKI PREJELI ZAVAROVALINO

Državni zavarovalni zavod, podružnica Radovljica, nas je obvestil, da je nakazal tov. Valentino Bohincu iz Žiganje vasi 7, p. Križe, 12.000 din kot odškodnino za 30 % invalidnost; tovaršu Janez Nagliču iz Sp. Brnikov št. 13, p. Cerkle, 4800 din kot odškodnino za 12 % trajno invalidost;

tov. Frančiški Mencingerjevi iz Boh. Bistrici 8800 din kot odškodnino za 20 % trajno invalidnost ter tov. Jožetu Fileju iz Žasipa 49, p. Bled, še 2000 din akontacijo v znesku 8000 din je dobil izplačano že 17. sept. 1957) kot odškodnino za 45 % trajno invalidnost.

Vse naročnike »Glaza Gorenjske« opozarjam, da so zavarovani, če imajo vplačano vsaj mesečno naročnino (50 dinarjev) vnaprej:

za primer smrtnne nezgode za 20.000 dinarjev;

za primer trajne nesposobnosti za delo za 40.000 dinarjev.

PETER GLUHAR

delki in zlasti skrb za delavca. Ginjen je bil, ko je pripovedoval, kako so ga prišli iskat z avtom, kako so mu čestitali, mu izročili lepo diplomino in nagrado. Potem, kot da mu je zmanjkalo sape. Ne! Le nekaj se mu je zalesketalo v očeh. V širokih prsih, ki so se skozi 40 let dela utrjevala ob železu in jeklu, je ostalo še veliko prostora za nekaj mehkega, toploga, ob današnjem moralnem priznanju njegovega dela in dela njegovih naslednikov: sinov in vnukov, ki nadaljujejo tradicijo starega očka, železarja Petra.

K.M.

KZ Dovje - Mojstrana postaja organizator kmetijske proizvodnje

Kmetijska zadruga Dovje-Mojstrana je imela prejšnjo nedeljo svoj redni letni občni zbor. Udeležba na zboru je bila zelo zadovoljiva.

Občni zbor je sprejel gospodarski načrt ter rešil nekatere probleme zadruge. Največja skrb zadruge bo letos pašnik Belo polje, ki se bo postopoma spremenil v gospodarski obrat na ta način, da se bodo na pašniku uvedle čredinke in izvršila adaptacija hleva, da bo možna skupna molža. V pašniju na tem področju živi že desetletja tiha zadržna kooperacija, dati pa ji je treba organizacijo gospodarsko oblikov.

Kolikor bo Občinski ljudski odbor Jesenic izdal dovoljenje za čiščenje pašnikov, bo zadruga izzikupička od prodanega lesa gradila hlev na planini Ročci.

Zadruga bo vršila poizkusno gnojenje z umetnimi gnojili. Nadalje so se v začrti uvedli družinski deleži. Občni zbor pa je tudi prve že sprejel ter jih izvoil v upravn in pospeševalne odbore. Sprejeti so bili tudi poslovni pospeševalni odsekov, tako da se v zadrugo oziroma v zadružno upravljanje zajame kar največ zadružnikov.

Ker so bili stroji, zlasti kosilnice, slabo izkoriscene, bo zadruga le-te pogodbeno dajala zainteresiranim zadružnikom v uporabo proti odškodnini ter na ta način uvelja strojne skupnosti. Strojno skupnost tvorijo tudi člani iz oddaljene vasi Radovne, ki več let uporabljajo bencinski motor, letos pa se jim bo dodelila še mlatilnica. Zadruga je tudi ukinila eno trgovsko poslovvalnico.

Vsi udeleženci občnega zabora ugotavljajo, da zadrugo raste, naraslo je članstvo, narasle so hranilne vloge, kakor tudi posojila zadružnikom. Živila se kolektivno zavaruje, mlečnost pri kravah je znatno narasla, ustanavljajo se strojne skupnosti, najtežje naloge pa imata pospeševalna odbora za gozdarstvo in pašništvo.

Fz

Vzdrževanje ne izda mnogo

Cesta Domžale-Duplica je ena najprometnejših v kamniškem okolišu, saj mora prenesti vsak dan nad 2000 ton obremenitve. — Razumljivo je, da ob takem prometu noben vzdrezevanje ne pomaga k dobremu stanju cestišča. Ker gre cesta skozi naseljene kraje, je že s higienškega stališča potrebno, da dobi čimprej asfaltno cestišče.

Izzrebanici lahko dvignejo dobitke oziroma na-kazila v naši upravi v Kranju, Koroška cesta 6, od 24. t. m. naprej od 7. do 14. ure. Dobitnike opozarjam, da morajo nagrade dvigniti najkas-neje v 3 mesecih, to je do 24. junija t. l.

MIMI
MALENŠEK
KONICVIGENCI^{*}118
ROMAN

Ljudje so bili zbegani od povodnji, ki se je znašala nad njimi, kakor že mnogo let ne več. Ovsiški župnik je vodil procesijo do Lipnice, naprej pa ni upal, čez mali mostič so že pljuskali valovi in procesija se je med žalobnim petjem vrnila nazaj na grič k cerkvi. Po Savi, so pravili, je priplavala zibelka z otročičem, bogve odkod jo je prineslo, toda čudo, otrok je v zibelki mirno in zdravo spal, čeprav so ga valovi vso pot premetavali. Usmiljeni ljudje so ga vzeli k sebi in žandarji so poizvedovali v zgornjem koncu doline, čigav bi bil. Razdivljana voda je preplavila vse mliné, uničila vse žage in izpodkopala hiše, ki niso bile dovolj trdne.

Stric Miklavž je počasi čotal po cesti ob Lipnici. Cesta je bila ponekod pod vodo, drugod pa tako razrapana, da se je moral poganjati s kamna na kamen in loviti ravnotežje. Umazana rjava voda, ki je vlačila s seboj izruvana drevesa, odplavljenes deske in navlako vejevja, je zamoklo, preteče mrmlala. Ni se zaganjala ob bregove, kakor bi si bila v svesti svoje moči, da jih lahko podkoplje počasi s svojo neugnano silo. Ozka dolina je bila videti divja, kakor bi tod nikoli ne živelj ljudje, kakor bi nikoli po cesti ne drzrali vozovi. Tak je moral biti svet davno preden je stopila nanj človeška noga, divji, neobrzdani, grozen v svoji moči. Pokrajina je bila pusta, malone jesensko otožna, nebo je težko in svinčeno viselo nad ozko dolino, vsak čas bi se mogla spet vlti ploha.

Miklavž je gledal razdivljano vodo in kakor na otoškem mostu, si je spet dejal: »Človeka, kakršen sem jaz, bi še voda ne požrla.« V srcu mu je bilo bridko in ko je prešel sotočje Lipnice in Kroparsčice, je postal in se vprišal, čemu se pravzaprav vrača v Kropo. Spomnil se je, da se je že večkrat tako враčal, ves skesan zaradi dolgotrajnega popivanja, poln sovraštva do samega sebe, poln zaničevanja do lastne slabosti, ki mu ni pustila vztrajati pri mirnem, vestnem delu, poln trdnih in dobrih sklepov za prihodnost. Nikoli se pa še ni vprišal, čemu se pravzaprav vrača. Zmeraj je vedel, da ga čaka kladivo na starem mestu, vzel ga bo in stopil k svojemu nakovalu, spet bo začel delati in življene bo teklo po starem tiru. Odkar je Aleš v zemlji, pa še ni prijet za kladivo in tudi zdaj nima volje prijeti. Fantova smrt mu je podsekala korenine.

Ko so se tisti dan po pogrebu vsi vrnili v vigence, ker je voda počasi naraščala zaradi odjuge, Miklavž ni hotel z njimi. Obsedel je v hiši in ko ga je Ana vprišala, če ne misli iti z drugimi na delo, ji je rezko odvrnil, da ima v hiši izgovorjen kot in prežitek če dela ali ne. Ana ni rekla nobene več.

Da, imel je v hiši kot in prežitek in nihče mu ga ni kratil. Kadarkoli so prinesli jed na mizo, ga je nečakinja prijazno poklicala in nihče mu ni očital, da je, čeprav ne dela. Dominik, tudi ta ni rekel besede. Toda sedeti z njim za isto mizo, to je bilo za strica Miklavža preveč. Prisegel bi bil, da je Dominik podrezal vrv, vedel je tudi, kdaj je to storil. Takrat, ko je odšel iz senika in se tako dolgo ni vrnil. Vrv je bila pretrgana sredi tovora in tam se ni mogla predrgniti. Dominik mu jo je podrezal, hotel se ga je znebiti, hotel je pograbiti njegovo polovico. O, če bi bil Miklavž, kakršen je bil včasih, bi ga naznani! Vsem ljudem bi povedal, kaj je storil, radi bi mu verjeli. Zdaj pa se je čutil preslabega, vanj se je vzela nekakšna vera, da bo Dominika čisto gotovo še doletela kazenska za zločin in ta vera mu je bila v veliko tolažbo.

Ko so po Alešovi smrti imeli v Radovljici zapuščinsko razpravo in je zvečer vprišal Ano, ali je zapisala premoženje Dominiku, je trdo odgovorila, da ne. Premoženje je bilo bratovo, je rekla in zdaj ga je sklenila obdržati zase. Ko bo Pavel doračel, ga bo zapisala njemu. Miklavž ji je rekel:

»Tega premoženja se drži kri, ne zapisuj ga otroku, ne bo sreča pri njem. On naj ga ima.«

Pred mano na mizi leži bohinjska kronika, stara častitljiva knjiga svetlosive, ponekod že precej obledale barve. Trde usnjate platnice krasijo številni ornamenti; posebno pozornost in spoštovanje pa vzbuja skrbna in vzorna pisava z različnimi vijugami in okraski. Zares, pravi vzor natančnosti in potrošnje!

Kronika je šolska, kronisti pa so bili učitelji, skrbni zapisovalci različnih zanimivih dogodkov.

In kakšne zanimivosti skriva ta neavadna in dragocena knjiga na drobno popisanih straneh? Kar oglejmo si nekatere!

Prikrivni kronist je s svojimi zapiski poselil daleč v preteklost, tja v leto 1855, ko se je na Bohinjski Beli pri Stojanu prvič pričel pouk, seveda kar v kmečki hiši. Zatem sledijo kratki zapisi za vsako nadaljnje leto. Sprva so bolj skopi in označujejo le nekatere statistične podatke in zapise važnejših dogodkov. Iz njih je razvidno, da se je šola tiste čase začenjala novembra meseca in je trajala do septembra prihodnjega leta. Začetek in zaključek šole se je takrat neločljivo praznoval s počastitvijo godu »presvitlega cesarja

LIST IZ BOHINJSKE KRONIKE

Frana Josipa (19. novembra) in presvitle cesarice Elizabete. — Kratek zapisek iz leta 1892 pravi takole:

»4. oktobra 1892. leta se je šolska mladina udeležila sprejema Njegove vzvišenosti knezoškoфа Jakoba Mesije pod vodstvom nadučiteljev.« To je bil tedanji ljubljanski škof Jakob Misija, ki ga je pesnik Kette ošvrlnil s satirično pesnitvijo »Naš Mesija«. Zaradi nje je bil Kette tedaj disciplinski kaznovan, in ker ni mogel plačati solnine, je bil črtan iz ljubljanske gimnazije.

Zanimiv je zapisek, ki pripoveduje o gradnji nove šolske zgradbe na Bohinjski Beli in o gradnji Belskega predora med gradnjo bohinjske železnice. Dne 4. novembra 1899. leta je posebna komisija na predlog krajnega šolskega sveta (šolskega odbora) ogledala zemljišče. 17. septembra 1903 pa se je v novi enadstropni zgradbi že pričel pouk.

Kako so tedaj znali polskati sredstva za razne »negospodarske gradnje«, pa

nam povedo tele besede: »Občani niso občutili preveč plačevanja za stavbo dvorazrednice, ker je ta klatnatni občinski odbor naložil 22 % naklado na alkoholne pijače. Ker je bilo v času gradbe bohinjske železnice nad 3000 delavcev zaposlenih in so vsi stanovali v občini, se razume, da so večinoma tujiči plačali naklado. Proračun za novo šolsko poslopje je znašal 27.811,64 K. Solska občina je najela posojilo, da je mogla pričeti s stavbo. Gradnja je veljala 30 tisoč kron. Z občinskimi dokladami na direktne davke se je poplačal ves dolg, oziroma posojilo, ki ga je najela občina za novo stavbo. Spočetka so prostori služili za stanovanje stavbnemu vodstvu pri gradnji bohinjske železnice, ker se je pred 12. avgusta 1903 prilenil delati skozi Zako iz belske strani.«

Zapiski iz vojnih dni:

»23. maja 1915 Italija je napovedala vojno.

»DOMAČI BOB«

Povsed ni denarja, da bi lahko kupili nove sani za otroke. Ponekod pa otroci z navadnimi sankami tudi niso zadovoljni, želijo si nekaj posebnega, novega, boljšega. V teh dneh, ko je bil sneg za sanjanje ugoden, smo sredi dopoldne srečali na klancu pri pošti v Leschah skupino fantov na malce čudnih saneh. Sani so imele volan in vse je bilo tako videti, da so si otroci zažeeli boba. Povedali

so nam, čeprav z največjo težavo, da so boba naredili sami doma, da je torej njihov dom izum in izdelek. Tako nato so se odpeljali po klancu navzdol in — kar dobro jim je šlo.

Fotografiranje
z letali

Ameriško izvidniško letalo RB-47, opremljeno s posebno, avtomatsko delujočo opremo, lahko z višine 12.000 m v treh urah preslika površino veliko približno 2 milijona kvadratnih kilometrov, pri čemer snemajo fotografiske kamere z letala hkrati s šestimi zornimi kotov. Slike ne pokažejo le to, kar je na zemlji, ampak tudi razsežnosti fotografiranih objektov.

Povejmo še primer, ki nazorno pokaže, kako daleč je že napredovala tehnika fotografiranja z letali. V manj kot štirih urah lahko eno samo letalo fotografira zemeljski pas širok 788 km in dolg od New Yorka do Los Angelesa, kar je nekaj več kot 4300 km.

ZA RAZVEDRILO

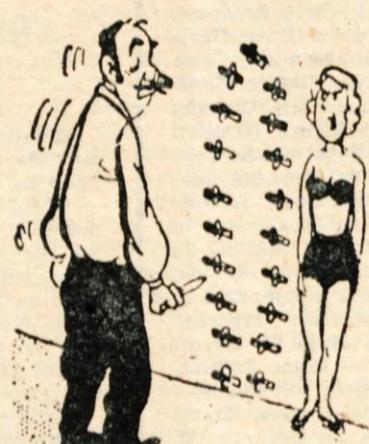
V SODOBNI TRGOVINI

— Vidite, to je najnovejši vzorec, ki je šele te dni prišel na trg.

— Že, že; najnovejši! Samo, kaj pa trpežnost?

— To pa brez skrbi, tovarišica. Jaz nosim tole obleko že deset let, pa je kot nova...

— Ze spet si preveč pil!

Zanimivosti

UMETNO OKO

Iz ZDA poročajo o naravnost senzacionalni operaciji: nadomeščiti očesa s fotoelektrično celico. Poskus so naredili na nekem že 18 let slepem človeku. Prevrtali so mu lobanje in vtaknil v vidni center v možganih dve zelo tanki žici, s katerima je bila povezana fotoelektrična celica. Ko se je operirani prebudil in so v sobi prizgali luč, je vzratio vzklik: »Vidim!« Razločil je sicer lahko le svetlobo od teme, ne pa tudi predmetov, ki so bili okrog njega. Vendar je to po mnenju zdravnikov že velik uspeh, saj so prepričani, da bodo lahko napravo tako izpopolnili, da bo nadomeščala pravo oko.

POTOMCI
DEVICE ORLEANSKE

Izvor rodu je sedaj velika brigga mnogih francoskih prenapetežev, ki bi s svojimi predniki radi segli kdo vse kako daleč in visoko. Tako poroča Inštitut za družinsko raziskovanje, da se ima 263 Francozov za Napoleonske potomce, 46 pa celo za potomece — Device Orleanske.

NOVI ANGLEŠKI ZLATI FUNTI

Angleškemu zlatemu funtu pravijo tudi sovrin (sovereign), kar pomeni »vladar«, ker je na njem upodobljena vladarjeva glava. To je najvišji angleški denar, ki ga Angleška banka skoraj ne da iz rok, ker je preveč ponaredkov, med njimi tako odličnih, da jih še sama slovita banka težko ugotovi. V njem je izredno mnogo zlata. Na tisoč delov kar 916 2/3 delov. Sovereign tehta 7,98 g in stane nekako 4 tisoč pet sto dinarjev. Zdaj so nakovali spet okrog en milijon zlatih funtov s podobo kraljice Elizabeth. So pa vsi novi zlatniki ostali v Angleški banki, le en komad so izročili kraljici.

NAJVEČJI IN NAJDRAŽJI HOTELI

Največji hotel na svetu je Grand hotel »Conrad Hilton« v Chicagu. — Ogromno hotelsko poslopje ima 3000 sob, 2000 uslužbencov, 73 telefonistov, 72 liftboyev, 10 združnikov, babico in ambulanto. Hotel ima 25 liftov, ki vsak dan prevozi po 30 nadstropijih nad 100.000 ljudi.

Najdražji hotel na svetu je hotel »Fontainbleau« v Miami Beachu, v Združenih državah Amerike. Nočnina v povprečni sobi velja 12.350 francoskih frankov. V hotelu pride na vsega gosta poldrug uslužbenec. Hotel ima lastno pristanišče, v katerem lahko pristane 50 manjših ladij. Dvajset detektivov pa skrbi za varnost imenitnih bogatinov, ki prebivajo v hotelu.

Nekaj zanimivega o starodavnih urah

Prvi ljudje, ki so si razdelili dan v določene dele, so bili najbrž Asirci. O njih je znano iz zgodovine, da so uporabljali ure na vodo. To so bile kovinske posode, napolnjene z vodo, ki je kapljala iz njih tako, da so morali posodo v enem dnevu šestkrat napolniti. Vodne ure v Niniyah so polnilni istočasno, ko je dal znak paznik v stolpu in je tropa izklicevalcev naznajala po vsem mestu posamezne dele dneva.

Vodna ura je bila poleg sončne, ki meri čas po dolžini sence, mnogo stoljet edina merilka časa. V Aleksandriji so vodno uro napolnili s časovno razpredelnico in kazalcem. V starogrški dobi je bil Egipt velik dobavljalec ur. Te svojevrstne izdelke so Egipčani prodajali po najvišjih cenah v vse delze.

Ob zmagovalnem Pompejevem povratku v Rim leta 62 pred našim štetjem so kot najdragocenejši plen nosili v sprevodu vodno uro iz zakladnice pontijskega kralja. Ta velikanska posoda, ki so jo napolnili le enkrat na dan, je bila vsa iz zlata. Kazalci so bili obšuti z rubini in vse dnevne ure so bile vdelane s safirji. Naval radoval-

nežev, ki so si hoteli ogledati to posebnost, je bil tako velik, da jih je moral zadržati močna straža v spoštljivi razdalji.

Staroveške ure so bile v prvih stoljetjih srednjega veka popolnoma v pozabi, dokler ni bagdadski kalif Harun al Rašid podaril Karlu Velikemu dragoceno uro na vodo. To tehnično čudo tedanjega časa je bilo iz bron z vdelanim zlatom. Imelo je kazalce in je bilo. Ustrezno število kroglič je pada v kovinsko posodo in naznajalo ure.

V istem času je menih Luitband, ki je na novo odkril izdelovanje stekla, izdelal peščeno uro in Karel Veliki si je dal izdelati veliko uro te vrste. V njej so bile ure označene z rdečimi črtami. Vsakih dvanajst ur so uro obrnil.

Na Kitajskem, ki se ponaša s toliki starimi izumi, je že mnogo poprej zvezdoslovec Hang sestavil uro, ki je kazala tudi mesece, tedne, dneve, tek sonca, mesece in petih premičnic in ure pojavje na nebu. Te ure so v srednjem veku počasi udomačile.

očetov. Pa tudi razni begunci-učenci zelo slabo vplivajo glede vzgoje na šolsko mladino. Bog daj konec vojskovanja! Zal, da se ni upanja. Grom za gromom se še vedno čuje od italijanske meje.

25. aprila 1916 kronist toži:

»Kdaj bo konec gorja? Manjka moke, zabele, krompirja. Dobivamo pa vse na listke (karte) od županstva. Vsaka oseba dobi po 4 kg moke na mesec. Tudi sol, cuker, petroleum, milo, tobak in tako dalje dobivamo le na listke. Brez listka ni nihče dobil pri aprovizaciji potrebne hrane. Preveč je bilo hrane za umreti, premalo pa za živeti. Stare ljudi pobira zeno s koso. Kaj bo? Vedno hujše pomanjkanje se nam obezpla? Kaj nam pomaga, ako smo osvojili vse Srbijo, Romunijo, Venecijo do Palestine, če je ljudstvo naveličano vojne in sestradiano!«

4. novembra je bil imandan Njega Veličanstva, cesarja Karola, pa priznal se ni več, ker vojaški prevar na fronti je bil začetek razpada naše stare okostenje države Avstro-ogrške, v kateri sta imela hegemonijo nad drugimi narodi Nemec in Madjar. Narodi so se prebudili. — jb